

RETTEEN I HORSENS DOM

afsagt den 12. august 2025

BS-55183/2023-HRS

Forsikring

mod

B
(advokat Jacob Fenger)

Denne afgørelse er truffet af dommer Jakob Julskjær.

Sagens baggrund

Denne sag, der er anlagt den 7. november 2023, drejer sig, om der er grundlag for at fastslå, at B som følge af eventuel uforsvarlig og utilstrækkelig pakning af betonelementer er ansvarlig for en arbejdsulykke, der opstod hos sagsøgeren s forsikringstager, den 10. november 2020, og som medførte personskade hos J, der var ansat hos, og hvis det er tilfældet, om B i medfør af erstatningsansvarslovens § 25 kan pålægges at dække de udgifter eller dele heraf, som har haft til forsikringsdækning.

Påstande

Forsikring har nedlagt påstand om, at B skal anerkende at være erstatningsansvarlig for de personskader, som J pådrog sig ved en arbejdsulykke den 10. november 2020 på adressen " og sideordnet

påstand om, at B skal betale i alt kr. 407.960 til G Forsikring med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

B har nedlagt påstand om afvisning af forsikringsselskabets anerkendelsespåstand og frifindelse i øvrigt.

Oplysningerne i sagen

Skønsmand C har afgivet en skønserklæring den 22. august 2024. Udgifterne til skønsmanden på 25.200 kr. ekskl. er indtil videre afholdt af B.

Forklaringer

Der er afgivet partsforklaring af administrerende direktør for B, T, og vidneforklaringer af J, Ti, M, P og B. Skønsmand C er afhjemlet under hovedforhandlingen.

Dommen indeholder ikke en gengivelse af forklaringerne, jf. retsplejelovens § 218 a.

Parternes synspunkter

G Forsikring har i sit påstandsdokument anført:

" ...

2. ANBRINGENDER

2.1 Overordnede og indledende bemærkninger

Denne sag drejer sig overordnet om et af G fremsat erstatningskrav mod B i anledning af, at G har udbetalt forsikringserstatning på vegne af sin forsikringstager, (" "), som følge af en arbejdsskade som s medarbejder, J ("Medarbejderen"), pådrog sig den 10. november 2020 grundet et væltet betonelement på en byggeplads beliggende på daværende .

Ved arbejdsulykken pådrog Medarbejderen sig en række personskader på sine underben og fødder, og som følge heraf var Medarbejderen sygemeldt fra sit arbejde hos i en længere periode.

Som ansvarsforsikringsselskab for har G udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for svie og smerte til Medarbejderen som følge af dennes personskader, idet

■■■■/G■■■■ overfor Medarbejderen i første omgang har anerkendt at være ansvarlig for de indtrådte personskader.

Som det er redegjort for i det følgende, er det dog G■■■■s overordnede synspunkt, at B■■■■ i sidste ende må bære ansvaret for de indtrådte personskader, idet det alene var B■■■■ som kunne – og burde – have sikret betonelementerne mod at vælte, da betonelementerne blev leveret til ■■■■s byggeplads. Det er således G■■■■s synspunkt, at B■■■■ skal friholde G■■■■ for samtlige udgifter og tab, som G■■■■ har lidt – og eventuelt kommer til at lide – i anledning af udbetalingen af erstatning til Medarbejderen.

Det bemærkes i den forbindelse, at der mellem parterne er enighed om tabsopgørelsen og den underliggende dokumentation for det af G■■■■ fremsatte erstatningskrav, som lægger til grund for påstand 2, jf. svarskriftets afsnit 1.2. Der er også enighed mellem parterne om årsagssammenhængen mellem skaderne og det opgjorte tab, jf. duplikkens afsnit 1.2. Dette er således ikke temaer, som Retten i Horsens skal tage stilling til i denne sag, jf. også B■■■■s påstandsdokument (side 1).

Efter G■■■■s opfattelse ses der – for så vidt angår sagens materielle forhold – således alene at være uenighed mellem parterne om, hvorvidt B■■■■ kan holdes erstatningsansvarlig i anledning af personskaderne, og såfremt Retten i Horsens finder, at det er tilfældet, hvorledes fordelingen af erstatningsbyrden efter erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1 skal foretages.

Retten skal således i denne sag tage i første omgang stilling til, hvorvidt det er/var ansvarspådragende for B■■■■, at den i sagen omhandlede murkrone/betonelement væltede ned over Medarbejderens ben og forårsagede de alvorlige personskader.

Dernæst skal retten tage stilling til, hvorledes fordelingen af erstatningsbyrden, i henhold til erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1, skal foretages.

2.2 G■■■■s påstande

B■■■■ har overfor G■■■■s påstand 1 nedlagt påstand om, at påstanden skal afvises med den begrundelse, at der er tale om et anbringende for G■■■■s påstand 2. Dette bestrides.

G■■■■ har i denne sag nedlagt to *sideordnede* principale påstande, hvilke påstande retten skal pådømme under denne sag.

På nuværende tidspunkt er det ikke endeligt afklaret, hvorvidt Medarbejderen i anledning af sine personskader har krav på tab af erhvervsevne eller yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i henhold til reglerne i erstatningsansvarslovens kapitel 1.

G■■■■s påstand 1 er således en selvstændig anerkendelsespåstand, som er nedlagt med henblik på at opnå anerkendelse af B■■■■s fulde erstatningsansvar for eventuelle fremtidige krav som ■■■■

(og således G [REDACTED] som ansvarsforsikringsselskab for [REDACTED]) måtte pådrage sig som følge af Medarbejderens personskader, herunder navnlig eventuel erstatning for tab af erhvervsevne og/eller yderligere tabt arbejdsfortjeneste.

G [REDACTED]s påstand 2 er herudover en selvstændig betalingspåstand, som er nedlagt med henblik på at opnå dom for, at B [REDACTED] er pligtig at betale det af G [REDACTED]s lidte tab, som G [REDACTED] på nuværende tidspunkt har udbetalt til Medarbejderen; på vegne af [REDACTED].

Det bestrides således, at de to påstande ikke har forskelligt indhold, som påstået af B [REDACTED].

Det bestrides tillige, at landsrettens dom gengivet i UfR.2005.641H skulle være sammenlignelig med denne sag. Det er korrekt, at det er en forudsætning for at G [REDACTED] kan få medhold i påstand 2, at retten finder at B [REDACTED] har pådraget sig et erstatningsansvar for Medarbejderens personskader. Dette ændrer dog ikke på, at G [REDACTED] – med rette – kan nedlægge en selvstændig anerkendelsespåstand (påstand 1) og en selvstændig betalingspåstand (påstand 2).

Det er G [REDACTED]s synspunkt, at det er helt sædvanligt at der nedlægges en selvstændig anerkendelsespåstand (påstand 1) samt en selvstændig betalingspåstand (påstand 2). Såfremt der ikke kunne nedlægges påstande på en sådan vis, ville det komme kravstiller til skade i forældelsesmæssig forstand, da et efterfølgende krav fra en skadelidt, som en ansvarlig part mødes med (i dette tilfælde G [REDACTED] som ansvarsforsikringsselskab for [REDACTED]), ikke vil kunne videreføres mod en solidarisk ansvarlig part, som ikke har anerkendt at være overordnet ansvarlig for personskaderne.

2.3 B [REDACTED]s erstatningsansvar

2.3.1 B [REDACTED]s manglende sikring af betonelementerne

Det gøres gældende, at B [REDACTED] ultimativt er erstatningsansvarlig for de personskader og deraf følgende tab mv., som Medarbejderen pådrog sig ved arbejdsulykken den 10. november 2020.

Det gøres gældende, at B [REDACTED] er erstatningsansvarlig i medfør af de almindelige erstatningsretlige regler, og at det på det foreliggende grundlag er tilstrækkeligt sandsynliggjort, at B [REDACTED] har handlet ansvarspådragende ved pakningen af de massive, tonstunge betonelementer, der skulle leveres til [REDACTED], og at der er den nødvendige sammenhæng mellem disse ansvarspådragende handlinger og de indtrådte personskader og tab.

Det er G [REDACTED]s overordnede synspunkt, at det er B [REDACTED] som leverandør og professionel part, der har ansvaret for, at aflæsning af de i sagen omhandlede betonelementer kan ske forsvarligt og uden risiko for, at betonelementerne kan vælte ved aflæsning. Dette har B [REDACTED] imidlertid ikke sikret, hvilket er ansvarspådragende og den direkte årsag til, at arbejdsulykken skete.

Det bestrides, at det i den konkrete sag har betydning for B's ansvar, at ikke ved tidligere leveringer har påpeget, at aflæsningen ikke kunne ske sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Det har efter G's opfattelse heller ingen betydning for B's ansvar i sagen, at der skulle være tale om en "standardleverance", og at der ikke tidligere er sket andre personskader.

B's anbringender ses i høj grad at basere sig på et argument om, at det – ifølge B – skulle virke "særdeles usandsynligt, at murkronerne skulle være væltet af sig selv eller ved så ubetydelig påvirkning af vognen". Det bemærkes for god ordens skyld, at det ikke er korrekt, at begge murkroner "væltede af sig selv".

Retten kan således lægge til grund, at "den højre murkrone" ² var den første af murkronerne, som væltede. Medarbejderen har udtalt, at han – for at undgå at blive ramt af denne – trådte baglæns, hvorefter "den venstre murkrone" ³ væltede.

Efter G's opfattelse er det "den højre murkrone", som har givet rystelser i traileren, hvilket forårsagede "den venstre murkrones" væltning (og ikke Medarbejderens konkrete tilbagetræden, som hævdede af B).

Det er dog også G's synspunkt, at det er uden betydning, at "den højre murkrone" væltede, herunder også hvordan dette konkret skete.

Det afgørende for denne sag – og for B's erstatningsansvar – er navnlig, at "den venstre murkrone" de facto væltede ned på Medarbejderens ben og fødder, hvilket var årsagen til Medarbejderens omfattende arbejdsskader. Herunder er det afgørende navnlig, at denne – og de øvrige murkroner/betonelementer – ikke var sikret imod at kunne vælte som sket.

Det bestrides, at forinden påbegyndelsen af arbejdet selv kunne sikre sig mod, at betonelementerne væltede, idet ikke havde mulighed for at tilgå hverken undersiderne af betonelementerne eller tilgå området under "falsen" på betonelementer, som hævdede af B.

vil aldrig kunne sikre samtlige betonelementer selv. Der leveres nemlig mange murkronerne/betonelementer på hver trailer, som er meget tæt pakket. De er så tæt pakket, at elementerne ikke på forsvarlig vis ville kunne sikres af selv. Dette vil blive uddybet af M under sin vidneforklaring.

Dette gør også, at der er et behov for at sikre elementerne mod at vælte og forårsage personskader, hvilket også fremgår af Arbejdstilsynets strakspåbud (bilag 3). Arbejdstilsynets påbud og Arbejdstilsynets konkrete anbefaling til opfyldelse af påbuddet understøtter efter G's opfattelse blot, at B kan holdes erstatningsansvarlig i denne sag.

² Murkronen som ses til højre på bilag 1, side 1 på højre side af traileren

³ Murkronen som ses til højre på bilag 1, side 1 på venstre side af traileren

Det bemærkes i øvrigt, [REDACTED] hverken er producent eller leverandør af de i sagen omhandlede betonelementer og [REDACTED] har derfor heller ingen indvirkning på, hvilke forhold, som der skal tages højde for, når der stables og sikres specialfremstillede elementer i forskellige former og vægt.

Tværtimod har B [REDACTED] som den professionelle part og leverandør netop indvirkning herpå. Det kan også konstateres (og lægges til grund), at B [REDACTED] sidenhen ændret sin leveringsmetode, således at hvert enkelt element (bl.a. murkroner) nu stabiliseres forud for leveringen (bilag 5, side 3). Det gøres i den forbindelse gældende, at B [REDACTED] er underlagt et skærpet ansvar, hvorfor der efter G [REDACTED]s opfattelse så meget desto mere ikke kan herske tvivl om B [REDACTED]s erstatningsansvar i denne sag.

Det gøres således gældende, at det alene var – og er – B [REDACTED] som leverandør, som kunne sikre, at betonelementerne ikke kunne vælte som sket. Såfremt B [REDACTED] havde sikret murkronerne mod at vælte (hvilket B [REDACTED] nu sikrer sig forud for hver levering), kunne den i sagen omhandlede arbejdsskade ganske enkelt ikke være indtrådt.

Det faktum, at B [REDACTED] – efter arbejdsulykken den 10. november 2020 – opdaterede sine generelle brugsanvisninger/håndteringsmanualer forud for fremtidige leveringer af betonelementer til [REDACTED], jf. yderligere nedenfor i afsnit 2.3.2, understøtter tillige, at B [REDACTED] kan holdes erstatningsansvarlig i denne sag. G [REDACTED] gør gældende, at det kan lægges til grund, at den tidligere pakning – og manglende sikring – af betonelementerne har været uforsvarlig.

G [REDACTED] gør gældende, at det kan lægges til grund, at såfremt B [REDACTED] havde sikret betonelementerne på behørig vis forud for leveringen til [REDACTED], ville ulykken den 10. november 2020 aldrig være sket.

2.3.2 B [REDACTED]s mangelfulde instruks for aflæsning

Det bestrides, at aflæsningen af murkronerne ikke er sket i overensstemmelse med B [REDACTED]s anvisninger og at dette i øvrigt skulle have betydning for B [REDACTED]s erstatningsansvar.

Det bemærkes, at det alene var anført i den dagældende håndteringsmanual for af- og omlæsning, at *"elementer skal aflæses så symmetrisk som muligt, så stabiliteten bibeholdes"* (bilag 7, side 2 og side 6, bilag I, side 2 og bilag J, side 2). Det gøres gældende, at [REDACTED] i overensstemmelse hermed aflæssede betonelementerne *"så symmetrisk som muligt"*.

Det kan dog også konstateres, at det af B [REDACTED] fremlagte materiale, blandt andet dagældende håndteringsmanuel ved af- og omlæsning, alene henviser til *"vægelementer, aflæsning/omlæsning fra flats og tilspænding af bolte"* (bilag 7 og bilag I-J). Dette fremgår tillige af håndteringsmanualens illustration.

Da nærværende sag ikke vedrører vægelementer, aflæsning/omlæsning fra flats og/eller tilspænding af bolte, bestrides det, at B [REDACTED] i tilstrækkelig grad har instrueret i, hvorledes aflæsning af murkroner fra lad/trailer skal foregå. At en af brugsanvisningerne vedrørende montage af vægelementer (bilag I) henviser til murkroners elementnumre ændrer ikke herpå.

Af samme årsag bestrides det, at [REDACTED] skulle have håndteret murkronerne *"i direkte modstrid med brugsanvisningen"* samt, at dette skulle være årsag til skadens indtræden som påstået af B [REDACTED].

At den gamle håndteringsmanuel ved om- og aflæsning ikke omhandlede aflæsning af murkroner fra lad/trailer, støttes så meget desto mere af, at B [REDACTED] nu har ændret sin håndteringsmanuel, således at dette tillige fremgår (bilag 6, side 3 og 7):

"Bjælke- og vægelementer leveret på trailer tømmes udefra og ind mod vognens centrum, skiftevis fra hver side. Kommer elementerne ikke i rækkefølge lægges de i mellemdepot." (min understregning)

Denne ændring blev alene foranlediget af B [REDACTED] som følge af Medarbejderens alvorlige personskader.

Det gøres gældende, at der ikke er grundlag for at lade G [REDACTED]s erstatningskrav mod B [REDACTED] nedsætte eller bortfalde (helt eller delvist) som følge af, at Medarbejderen eller [REDACTED] skulle have udvist nogen form for egen skyld og/eller accept af risiko i forbindelse med aflæsningen.

Tværtimod må der have været tale om en instruktionsfejl fra B [REDACTED], såfremt der måtte være specifik procedure for aflæsning fra trailer, som ikke er meddelt [REDACTED].

2.3.3 Syn- og skønserklæringen af 23. august 2024

Det er G [REDACTED]s opfattelse, at skønsmændens besvarelse af B [REDACTED]s skønsspørgsmål blot understøtter, at betonelementerne burde have været sikret mod at vælte, herunder at der – i visse situationer – ikke skal særlig meget til, før murkronerne væltede som sket.

Det fremgår således af skønsmændens svar på spørgsmål 2 vedrørende et "eftergiveligt underlag":

"Hvis bjælken placeres på et eftergiveligt underlag vil bjælken, alt andet lige, vælte ved påvirkning af en mindre kraft, end ovenfor beregnet."

Som eftergiveligt underlag må også betragtes tværliggende lægter, som vil kunne deformere under trykket fra betonelementet. Som eksempel kan beskrives placering af det angivne betonelement på to tværliggende lægter. Hvis bjælken her evt. tilføres et horisontalt stød/skub, mindre end den ovenstående kraftpåvirkning, vil lægternes trykbrudstyrke være overskredet og vil medføre yderligere deformation i disse. Dette med væltning af elementet til følge.” (mine understregninger)

Skønsmandens besvarelse understøtter således, at betonelementerne kan vælte ved påvirkning af en mindre kraft, når de er placeret på et eftergiveligt underlag, såsom tværliggende lægter. I nærværende sag blev betonelementerne netop leveret på tværgående lægter og retten kan således, efter G [REDACTED] opfattelse, lægge til grund, at elementerne kunne vælte som det er forklaret og gengivet af Medarbejderen og Medarbejderens advokat (bilag 9, side 1).

Skønsmanden udtaler yderligere i sit svar på spørgsmål 2:

”Tilsvarende vil rystelser, eller accelerationer om man vil, af underlaget – her sættevognen – ligeledes kunne forårsage væltning af elementet, blot rystelserne bliver kraftige nok.

[...]

Rystelser/accelerationer kan f.eks. være forårsaget af påkørsel af sættevognen eller et betonelement, der i forbindelse med løft støder ind i sættevogn eller andre betonelementer.” (mine understregninger)

Således understøtter skønsmandens svar, at et betonelement, som i forbindelse med løft støder ind i sættevognen, kan forårsage væltning. Det er G [REDACTED]s opfattelse, at det var ”den højre murkrones” fald – og dermed stød i sættevognen/traileren – som forårsagede, at ”den venstre murkrone” væltede. Skønsmandens svar bekræfter, at dette er en mulig årsag – især når der også henvises til, at murkronerne var placeret på tværliggende lægter.

B [REDACTED] har også selv bekræftet, at rystelser kan få elementerne til at vælte, hvorfor der også er iagttaget visse sikkerhedsforanstaltninger under transport i form af stropper og kæder (duplikkens afsnit 1.1). Af uforklarlige årsager var der på tidspunktet for skadens indtræden ikke iagttaget sådanne sikkerhedsforanstaltninger, når elementerne skulle aflæsses (idet det dog igen understreges, at B [REDACTED] sidenhen har ændret sin leveringsmetode, så det er tilfældet).

Det er G [REDACTED]s synspunkt, at skønserklæringen understøtter G [REDACTED]s påstand om, at det er forventeligt og muligt, at ”den venstre murkrone” væltede ned over Medarbejderen og forvoldte dennes personskader. Havde denne murkrone været sikret mod at vælte, ville skaderne aldrig have indtrådt – dette uanset, hvad årsagen til, at ”den højre murkrone” væltede.

2.3.4 Sammenfatning

Det er G [redacted]s opfattelse, at omdrejningspunktet/hovedspørgsmålet i denne sag konkret er, hvorvidt B [redacted] – som leverandør og professionel part – har opfyldt sin pligt til at sikre, at betonelementerne ikke kan vælte ved aflæsning, som det skete den 10. november 2020 med dertilhørende alvorlige personskader for Medarbejderen.

Med henvisning til afsnit 2.3.1 – 2.3.3 ovenfor gøres det sammenfattende gældende, at bevisbyrden for, at betonelementer kan vælte – og at aflæsning af betonelementerne derfor ikke kan ske på forsvarlig vis og uden risiko for væltning – er løftet på det foreliggende grundlag.

Det gøres gældende, at B [redacted] – som leverandør og professionel part – kan holdes erstatningsansvarlig for det af G [redacted] lidte tab i anledning af Medarbejderens arbejdsskade, idet B [redacted] ikke har udvist den tilstrækkelige og påkrævede agtpågivenhed samt omhu i forbindelse med pakningen og leveringen af betonelementerne til [redacted].

Såfremt B [redacted] havde sikret betonelementerne på behørig vis forud for leveringen til [redacted], ville ulykken den 10. november 2020 aldrig være sket.

2.4 Fordeling af erstatningsbyrden efter erstatningsansvarslovens § 25

For det tilfælde, at Retten i Horsens finder, at B [redacted] kan holdes erstatningsansvarlig for det af G [redacted] lidte tab i anledning af Medarbejderens arbejdsskade, gøres det gældende, at B [redacted] – som leverandør og den professionelle part – må bære det ultimative ansvar og derved friholde G [redacted] for samtlige udgifter og tab, som G [redacted] har lidt – og kommer til at lide – i anledning af udbetalingen af erstatning til Medarbejderen.

Erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1, fastslår, at den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem flere solidarisk ansvarlige skadevoldere skal ske efter, hvad der under hensyn til ansvarsbeskaffenhed og omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt.

Det bestrides, at [redacted] skulle være underlagt et skærpet arbejdsgiveransvar i denne sag, ligesom det også bestrides, at skaden kunne have været undgået (eller forebygget) ved en anden tilrettelæggelse, instruktion eller tilsyn hos [redacted]. Som det fremgår af efterkommelsen af Arbejdstilsynets påbud, så var det alene efter B [redacted] i forbindelse med pakningen, som kunne sikre betonelementerne mod at vælte.

Som det er redegjort for i afsnit 2.3.1, var det ganske enkelt ikke muligt for [redacted] at sikre sig mod, at betonelementerne væltede forinden påbegyndelsen af arbejdet. Dette var alene muligt for B [redacted].

Såfremt Retten i Horsens ikke er enig heri, gøres det subsidiært gældende, at Retten i Horsens skal træffe en skønsmæssig afgørelse om for-

delingen af erstatningsbyrden, hvor B [REDACTED] dog må bære en væsentlig del af tabet (fx med 1/3's nedsættelse) henset hertil.
..."

B [REDACTED] har i sit påstandsdokument anført:

" ...

2. Anbringender

2.1 Ad afvisningspåstanden

Til støtte for afvisningspåstanden gøres det gældende, at påstand 1 reelt er et anbringende til støtte for påstand 2, og at påstand 1 af den grund skal afvises som følge af manglende retlig interesse.

2.2 Ad frifindelsespåstanden

Til støtte for frifindelsespåstanden gøres det overordnet gældende, at hændelsen den 10. november 2020 ikke kan henføres til fejl eller for-
sømmelser begået af [REDACTED] B [REDACTED] eller af nogen for hvem [REDACTED] B [REDACTED]
[REDACTED] hæfter.

2.2.1 Sagsøger har ikke godtgjort, at [REDACTED] B [REDACTED] har handlet ansvarspådragende

Det påhviler G [REDACTED] Forsikring som kravstiller at godtgøre med den fornødne sandsynlighed, at [REDACTED] B [REDACTED] har handlet ansvarspådragende i relation til den konkrete læsning, herunder at der skulle påhvile [REDACTED] B [REDACTED] en pligt til at sikre, at bentoelementerne ikke kan vælte ved aflæsning. Det påhviler endvidere G [REDACTED] Forsikring at godtgøre, at der er årsagssammenhæng mellem, at murkronerne væltede og den påståede ansvarspådragende adfærd og/eller undladelse.

Herunder påhviler det G [REDACTED] Forsikring at bevise, under hvilke omstændigheder skaden skete, og hvorfor/hvordan murkronerne kunne vælte.

Denne bevisbyrde er ikke løftet.

I relation til den relevante ansvarsnorm bestrides det, at der skulle påhvile [REDACTED] B [REDACTED] et skærpet ansvar i relation til den pågældende tjenesteydelse om placering af betoelementer på en trailer med henblik på at undgå personskade ved aflæsning. G [REDACTED] Forsikrings forsikringstager, [REDACTED], er derimod som arbejdsgiver underlagt et skærpet culpaansvar, ligesom G [REDACTED] Forsikring [REDACTED] på vegne af [REDACTED] har anerkendt ansvaret over for skadelidte.

Det bestrides som udokumenteret, at betoelementerne på den konkrete levering var læsset på uforsvarlig vis.

Til støtte herfor gøres det gældende, at det er i overensstemmelse med sædvanlig praksis hos både B og i branchen generelt at læsse betonelementer uden at sikre hvert enkelt element. At sådan læsning er fuldt ud forsvarlig, understøttes af, at sagsøgers forsikringssager, ikke tidligere har oplevet, at en murkrone var væltet under disse forhold.

Arbejdstilsynets påbud beror på en fejlagtig forudsætning om, at uheldet skulle være sket, fordi betonelementerne *ikke var sikret* mod at kunne vælte ned over ansatte. Med henvisning til skønsmandens beregninger af, hvor meget kraftpåvirkning der skal til for at vælte en murkrone af de pågældende dimensioner, bestrides det, at murekronerne var i stand til at vælte af sig selv, forudsat at elementerne var placeret på et jævnt og plant underlag.

Det fremgår således af skønserklæringen, at murkronens tyngdepunkt ikke befinder sig i den ende af murkronen, hvor vinklen/falsen findes, jf. svaret på spørgsmål 1 og den udarbejdede skitse. Der skal ifølge skønsmanden ganske betydelig kraft (148,6 kg - 395,0 kg) til for at vælte en murkrone af de pågældende dimensioner, jf. skønsmandens svar på spørgsmål 2.

Det bestrides på den baggrund som udokumenteret, at B havde pligt - eller overhovedet anledning - til at "sikre" elementerne yderligere end sket (med stropper og kæder under transport).

Det er uden betydning for vurderingen af ansvarsgrundlaget, at B██████ som samarbejdspartner har valgt at imødekomme en kundes ønske om levering af betonelementerne på en særlig måde med henblik på kundens efterlevelse af sine forpligtelser som arbejdsgiver. Levering til samtlige øvrige kunder sker fortsat uden særskilt sikring af hvert enkelt element - og uden at der er sket lignende uheld.

2.2.2 Murkronerne er mest sandsynligt væltet som følge af aflæsningsfejl begået af [REDACTED] medarbejdere

På baggrund af skønserklæringen bestrides det som udokumenteret, at murkronerne kunne være væltet af sig selv eller ved så ubetydelig påvirkning af vognen, som beskrevet af skadelidte i forbindelse med efterkommelse af påbud (bilag 5, side 2), hvis aflæsningen var foretaget korrekt, og på en måde så underlagets planhed var bibeholdt.

Hvis murkronerne er væltet under forhold, som beskrevet af skadelidte, må det nødvendigvis have været i kombination med ujævnt eller eftergiveligt underlag, som var skabt af [REDACTED] medarbejdere selv. Murkronerne væltede således først, da [REDACTED] medarbejdere havde aflæst 13 ud af 17 elementer - asymmetrisk -, og det er mest nærliggende at antage, at underlaget har fået denne karakter med ujævnhed eller deformation af tværliggende lægter i løbet af og som følge af aflæsningen.

G [REDACTED] Forsikrings forsikringstager var eller burde være fuldt ud bekendt med vigtigheden af at bibeholde et plant og jævnt underlag,

idet det følger af de af [redacted] B [redacted] fremsendte brugsanvisninger til af- og omlæsning af betonelementer fra flats (bl.a. bilag I, side 2-3):

"Flats må kun henstilles på plant og vandret underlag, som har den fornødne bæreevne (max belastning fra lastbil 4 kg/cm²)"

Det fremgår desuden af [redacted] B [redacted]s leveringsbetingelser (bilag B, side 4):

"Ved salg af elementer frit på vogn på byggeplads er leveringsstedet så nær brugsstedet, som fuldt læsset vogn kan køre på jævnt og bæredygtigt underlag. Leveringsstedet skal af sikkerhedshensyn være plant, vandret og bæredygtigt, også for sættevogne med støtteben."

Det gøres gældende, at skaden skete i forbindelse med "aflæsning af betonelementer", og at [redacted] har modtaget adskillige håndteringsmanualer vedrørende netop aflæsning af betonelementer med illustration af korrekt aflæsning udefra og ind fra skiftevis højre og venstre, if. bl.a. bilag 7, bilag I og bilag J. Det var desuden ikke første gang, [redacted] modtog en leverance fra [redacted] B [redacted], og det gøres gældende, at [redacted] også i forbindelse med de tidligere leverancer havde modtaget samme håndteringsmanual.

Det gøres dertil gældende, at der er tale om principper for sikker og korrekt aflæsning, som er anerkendt i betonbranchen.

Alligevel er aflæsning øjensynligt sket asymmetrisk og tilmed på en måde, hvor der er "plukket" i læsset, jf. særlig fotoet på bilag 18, side 2, i nederste højre hjørne.

Det bestrides i den forbindelse som udokumenteret og faktisk forkert, at håndteringsmanualen "Af- og omlæsning af betonelementer fra flats (væg-paller, innerlad)" alene skulle gælde for specifikke elementnumre, og ikke for murkroner. Manualen gælder udtrykkeligt for alle "betonelementer". Murkroner er en type af betonelementer, og manualen er derfor også retningsgivende for, hvordan af- og omlæsning af murkroner skal foretages. Det er endvidere dokumenteret med bilag I, at den konkrete manual er fremsendt sammen med elementlisten indeholdende murkroner.

Det bestrides, at der skulle påhvile [redacted] B [redacted] et ansvar for - end-sige en pligt til - at sikre, at betonelementer ikke kan vælte ved aflæsning i direkte strid med udleverede håndteringsmanualer. [redacted] B [redacted] har overladt transporten til professionel tredjemand efter læsning af betonelementerne på traileren og har intet med aflæsningen at gøre.

Et ansvar for at sikre forsvarlig aflæsning påhviler alene arbejdsgiver, [redacted], som havde pligt til at instruere sine medarbejdere i at foretage aflæsning som udtrykkeligt foreskrevet i de af [redacted] B [redacted] fremsendte håndteringsmanualer, som er udarbejdet af Branchefællesskabet for arbejdsmiljø i Bygge & Anlæg og udtryk for almindelig kendt viden og praksis inden for faget.

2.3 Subsidiært vedrørende eventuel ansvarsfordeling

Hvis retten måtte finde, at [redacted] B [redacted] er erstatningsansvarlig for arbejdsulykken den 10. november 2020, gør [redacted] B [redacted] gældende, at G [redacted] Forsikring, som er indtrådt i [redacted] krav, i den indbyrdes fordeling af ansvaret mellem to ansvarlige skadevoldere bør bære hele tabet, alternativt den væsentligste del af tabet, jf. erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1.

Erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1, fastslår, at den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem flere solidarisk ansvarlige skadevoldere skal ske efter, hvad der under hensyn til ansvarets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt.

[redacted] havde en særlig pligt til at sikre sikkerhedsmæssigt forsvarlige arbejdsforhold, og skaden kunne være forebygget gennem bedre tilrettelæggelse, instruktion eller tilsyn.

Henset til at [redacted] B [redacted] er underlagt en almindelig culpanorm, mens sagsøgers forsikringstager, [redacted], fra hvem sagsøger afleder sit krav, er underlagt et skærpet arbejdsgiveransvar, bør [redacted] i det indbyrdes forhold bære hele, subsidiært størstedelen af ansvaret og dermed erstatningsbyrden.

På den baggrund gøres det gældende, at et eventuelt ansvar for [redacted] B [redacted] skal bortfalde, subsidiært nedsættelse med 2/3.
..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Spørgsmålet er i første linje, om der er grundlag for at fastslå, at [redacted] B [redacted] som følge af eventuel uforsvarlig og utilstrækkelig pakning af betonelementer er ansvarlig for en arbejdsulykke, der opstod hos sagsøgeren G [redacted] Forsikrings forsikringstager, [redacted] den 10. november 2020, og som medførte personskader hos J [redacted], der var ansat hos [redacted], og hvis det er tilfældet om [redacted] B [redacted] i medfør af erstatningsansvarslovens § 25 kan pålægges at dække de udgifter eller dele heraf, som G [redacted] Forsikring har afholdt til forsikringsdækning.

Det er oplyst, at den vogn, hvor J [redacted] befandt sig på, da ulykke skete, var læsset med betonelementer af ansatte hos [redacted] B [redacted], inden den ved selvstændig vognmand blev fragtet til den byggeplads, hvor [redacted] udførte entreprisarbejder. J [redacted] havde inden ulykken medvirket til aflæsning af 13 elementer fra vognen, og der var to elementer tilbage på vognen, da ulykken skete.

Ulykken skete efter J [redacted]s forklaring, mens han befandt sig på en vognen mellem de to sidste elementer, hvor det ene element stod allerlængst i venstre side af vognen, og det andet element stod noget til højre for vognens midte.

Efter forklaringerne fra J [redacted] og den projektansvarlige hos A [redacted], vidnet M [redacted], var man fra [redacted] side opmærksomme på anvisningerne fra B [redacted] om, at elementerne – for at sikre stabilitet – skulle aflæsses et element ad gangen yderst fra hver side, således læsset ikke blev asymmetrisk, og således at den sidste del af læsset ville befinde sig midt på vognen. Det følger endvidere af forklaringerne, at [redacted] ved den aflæsning, hvor J [redacted] kom til skade, ikke havde fulgt denne fremgangsmåde, fordi man i stedet havde aflæsset elementerne i den rækkefølge, de skulle anvendes i den videre proces, hvorved de sidste elementer lå på vognen som ovenfor beskrevet.

J [redacted] har forklaret, at ulykken skete, idet han trådte op på vognen hvorved elementet, placeret til højre for ham, væltede, og idet han trådte afværgende tilbage mod venstre, væltede det element, der var placeret til venstre for ham ned over hans ben. Han befandt sig på traileren, fordi han ledte efter et bestemt element. Han har endvidere forklaret om, at montering af sikkerhedsværn benævnt baluster, der indebærer, at elementerne bliver lagt ned, skete på en plads ved siden af vognen, og at det ikke var det, han foretog sig på vognen.

Skønsmanden har vurderet, at det ikke kan afvises, at ulykken er sket på baggrund af den påvirkning af vognen, som J [redacted]s forklaring indebærer, men at det ikke er sandsynligt.

Efter det oplyste fra [redacted] side, var der ikke andre vidner til hændelsen. Vidnet Ti [redacted], der er arbejdsmiljøansvarlig hos [redacted] og har lavet en undersøgelse af hændelsen, har alligevel forklaret, at nogle murere på pladsen inden hændelsen havde set J [redacted] stå på vognen med en baluste. Hun har om den baluste, der blev fundet på vognen efter hændelsen, forklaret, at den må være blevet bragt til stedet af dem, som kom J [redacted] til undsætning, og at balusten må være blevet brugt til at løfte elementet væk fra J [redacted] efter ulykken. P [redacted], der er den tilsynsførende hos Arbejdstilsynet, som undersøgte hændelsen, har forklaret, at han under sine undersøgelser af ulykken fik indtryk af, at det højre element ikke var væltet af sig selv, men var blevet lagt ned af J [redacted]. Ingen af vidnerne har kunnet oplyse om baggrunden for, at elementet til højre på flere billeder fremtræder, som om det er blevet lagt på nogle lægter, der stikker et stykke ud fra vognens højre side på en måde, som vognen ikke kan være ankommet til stedet med.

Da aflæsningen er sket i strid med anvisningerne fra [REDACTED] B [REDACTED], sådan så der ved ulykken var to fritstående betonelementer i hver side af vognen, og da der i øvrigt er nogen uklarhed om andre omstændighederne ved aflæsningen, som kan have haft betydning for ulykken, finder retten efter en samlet vurdering, et der ikke er et tilstrækkeligt sikkert grundlag til at fastslå, at ulykken skyldes forhold, som [REDACTED] B [REDACTED] var ansvarlig for, herunder ved pakningen af betonelementerne.

Efter det anførte bevisresultat tages [REDACTED] B [REDACTED]s afvisningspåstand ikke under påkendelse.

[REDACTED] B [REDACTED] frifindes herefter.

Efter sagens udfald skal G [REDACTED] Forsikring [REDACTED] til [REDACTED] B [REDACTED] betale sagens omkostninger med 69.812,44 kr. 612,44 kr. er til udgifter til vidneførsel, 44.000 kr. er til udgifter til advokatbistand ekskl. moms og 25.200 kr. er til udgifter til skønsmanden. Retten har ved fastsættelsen af beløbet til advokatbistand foruden sagens værdi taget hensyn til sagens karakter og omfang.

THI KENDES FOR RET:

[REDACTED] B [REDACTED] frifindes.

G [REDACTED] Forsikring [REDACTED] skal inden 14 dage til [REDACTED] B [REDACTED] betale sagens omkostninger med 69.812,44 kr.

Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.